

KARIJERNO VOĐENJE I SAVETOVANJE

Pojam “karijera”

Tradicionalno određenje pojma karijere:

- karijeru imaju samo oni koji rade nešto vredno, važno ili popularno;
- karijera se odnosi samo na napredovanje u poslu;
- karijera je isto što i zaposlenje, posao.

Savremeno određenje pojma karijere:

- svi ljudi imaju karijeru;
- karijera je dinamična;
- karijera se odnosi na sve što čovek radi – nije samo posao, već obuhvata i obrazovanje, uloge u porodici, u društvu i slobodno vreme;
- karijera traje gotovo ceo život – ne počinje zapošljavanjem niti se završava penzijom, već ona praktično počinje polaskom u prvi razred osnovne škole, a traje i posle penzionisanja, dok je čovek aktivan.

Prema savremenom shvatanju, karijera se definiše kao :

- “put ili napredak kroz život naročito vezan za učenje i zaposlenje”;
- “niz zanimanja ili poslova koje pojedinac ima tokom svog radnog veka.”

Razvoj karijere:

1. Unutrašnji činioci:

- Interesovanja
- Kompetencije
- Sistem vrednosti u odnosu na rad
- Spremnost na celoživotno učenje

2. Spoljašnji činioci:

- Ekonomski uslovi
- Razvoj tehnologije
- Razvoj radnog procesa i uslova rada
- Sredina u kojoj se živi
- Potrebe tržišta rada
- Karijerni izbori u porodici

Karijerno vođenje i savetovanje

„Niz aktivnosti koje osposobljavaju pojedince bilo kog uzrasta, u bilo kom trenutku njihovih života, da identifikuju sopstvene sposobnosti, kompetencije i interese, da donesu odluke koje se tiču njihovog obrazovanja, osposobljavanja i profesije i da upravljaju tokovima svojih života u oblasti učenja, rada i drugih oblasti u kojima mogu da steknu i primene sposobnosti i kompetencije.”

Karijerno vođenje i savetovanje predstavlja organizovan sistem društvene delatnosti na pružanju kontinuirane pomoći pojedincu tokom njegovog sveukupnog karijernog razvoja u slobodnom izboru usmerenja i opredeljenja, u obrazovanju i profesionalnoj aktivnosti sa ciljem postizanja profesionalnog identiteta u skladu sa ličnim osobinama i potrebama tržišta rada za pojedinim zanimanjima.

Aktivnosti karijernog vođenja i savetovanja obuhvataju:

- **Karijerno informisanje:** obezbeđivanje proverenih i aktuelnih informacija neophodnih za planiranje karijere;
- **Obrazovanje za karijeru:** u obrazovnim institucijama i javnim organizacijama, a sprovode ga profesori i karijerni savetnici;
- **Karijerno savetovanje:** pomaže pojedincima da razumeju vlastite ciljeve i aspiracije, sopstveni identitet, donose odluke utemeljene na informacijama, posvete se aktivnostima i upravljaju promenama u svojoj karijeri.

- **Akcioni plan Strategije karijernog vođenja i savetovanja u Republici Srbiji** predviđa stručno usavršavanje i osposobljavanje nastavnika, pedagoga i psihologa iz srednjih škola za karijerno vođenje i savetovanje.
- **Strategija razvoja obrazovanja u Srbiji do 2020. godine** takođe predviđa karijerno savetovanje učenika u srednjim školama, kao i na drugim nivoima obrazovanja.
- **Član 15 Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju** obavezuje škole da razvijaju Programe karijernog vođenja i savetovanja učenika. Škole između ostalog moraju da formiraju stručni tim za karijerno vođenje, prate razvoj učenika i informišu se o zanimanjima, obrazovnim profilima, uslovima studiranja i potrebama tržišta rada.

Program karijernog vođenja se realizuje kroz:

- nastavne i vannastavne aktivnosti;
- putem predavanja;
- putem savetovanja;
- putem razgovora sa učenicima;
- ...

Cilj karijernog vođenja i savetovanja jeste da se učenik osposobi da sam planira, upravlja i vodi svoju karijeru.

OMOT model – 4 faze u procesu vođenja karijere

- **I faza (O=osoba):** podrazumeva da učenik upoznaje sebe, procenjuje svoje lične sposobnosti, interesovanja, potrebe i vrednosti putem popunjavanja i analize raznih onlajn i papir-olovka testova i radionica.
- **II faza (M=mogućnost):** učenici sakupljaju korisne informacije i upoznaju se sa mogućnostima zapošljavanja i obrazovanja. U okviru informisanja o karijeri predmetni nastavnici uz redovan program iz svojih stručnih oblasti pružaju obaveštenja o karakteristikama pojedinih zanimanja. Ova faza obuhvata i prezentaciju viših škola i fakulteta iz Republike.

- **III faza (O=odlučivanje):** odnosi se na donošenje odluka vezanih za karijeru, koju učenici samostalno donose uz pomoć roditelja.
- **IV faza (T=tranzicija):** učenik realizuje svoju odluku, odnosno nastavlja školovanje ili se zapošljava.

